

Stadga om den europeiska advokatkårens kärnprinciper

Antagen vid CCBE:s plenum den 25 november 2006

✚ ett samhälle grundat på respekt för rättssäkerheten fyller advokaten en särskild funktion. En advokats förpliktelser börjar inte och slutar inte med att samvetsgrant utföra åt honom eller henne anförtrodda uppdrag inom ramen för vad lag bjuder. En advokat måste tjäna såväl rättvisans intresse som dem vars rättigheter och friheter denne anförtros att hävda och försvara, och det är advokatens skyldighet att inte enbart föra sin klients talan, utan även att vara dennes rådgivare. Respekt för advokatens yrkesfunktion är en oundgänglig förutsättning för rättsstaten och ett demokratiskt samhälle.+

. CCBE:s regler om god advokatsed för europeiska advokater, artikel 1.1

Det finns vissa kärnprinciper som delas av hela den europeiska advokat kåren, även om dessa principer uttrycks på något olika sätt i olika rättssystem. Dessa kärnprinciper bildar grunden för de olika nationella och internationella regler som styr advokaters uppträdande. Dessa principer är förankrade hos de europeiska advokaterna och är oundgängliga för korrekt rättskipning, tillgång till rättslig prövning och rätten till en rättvis rättegång, i enlighet med kraven i den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna. Advokatsamfund, domstolar, lagstiftare, regeringar och internationella organisationer bör sträva efter att upprätthålla och skydda dessa kärnprinciper i allmänhetens intresse.

Dessa kärnprinciper är, i synnerhet:

- a) advokatens oberoende och advokatens frihet att driva klientens sak;
- b) advokatens rätt och skyldighet att bevara klienternas angelägenheter konfidentiella och att respektera den yrkesmässiga tystnadsplikten;
- c) undvikande av intressekonflikter, vare sig mellan olika klienter eller mellan klient och advokat;
- d) advokat kårens värdighet och ära, samt den enskilde advokatens integritet och goda rykte;
- e) lojalitet mot klienten;
- f) skälig behandling av klienter med avseende på arvoden;
- g) *advokatens yrkeskompetens*;
- h) respekt för yrkeskolleger;
- i) respekt för rättssäkerhet och rättvis rättskipning; samt
- j) advokat kårens självreglering.

Kommentar till stadgan om den europeiska advokat kårens kärnprinciper

Antagen vid CCBE:s plenum den 11 november 2007

1. Den 24 november 2006 antog CCBE enhälligt en +Stadga om den europeiska advokat kårens kärnprinciper+ Stadgan innehåller en lista om tio principer som är gemensamma för hela den europeiska advokat kåren. Respekten för dessa principer är grunden till rätten att gå i svaromål och att försvara sig rättsligt, vilken är grundstenen för alla andra grundläggande rättigheter i en demokrati.
 2. Dessa kärnprinciper uttrycker den gemensamma grunden för alla nationella och internationella regler som styr europeiska advokaters uppträdande.
 3. Stadgan beaktar:
 - É nationella regler om god advokatsed i stater i hela Europa, inklusive regler från icke-CCBE-stater, som också delar dessa gemensamma principer för europeisk advokat verksamhet,
 - É CCBE:s regler om god advokatsed för europeiska advokater,
 - É de allmänna principerna i International Bar Associations International Code of Ethics,
 - É Europarådets ministerkommittés rekommendation Rec(2000)21 av den 25 oktober 2000 till medlemsstaterna om friheten att utöva advokat yrket,
 - É de grundläggande principer om advokaters roll som antogs av FN:s åttonde kongress om brottsbekämpning och behandling av lagöverträdare den 27 augusti till 7 september 1990,
 - É Europadomstolens för mänskliga rättigheter och Europeiska gemenskapernas domstols rättspraxis, i synnerhet Europeiska gemenskapernas domstols dom den 19 februari 2002 i *Wouters v. Algemene Raad van de Nederlandse Orde van Advocaten (C-309/99)*,
 - É FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna, och Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna,
 - É Europaparlamentets resolution om juristyrket och allmänintresset av fungerande rättssystem av den 23 mars 2006.
 4. Denna stadga är avsedd att tjäna som ett alleuropeiskt dokument, som sträcker sig utöver medlems- och observatörsstaterna inom CCBE. Förhoppningen är att stadgan kan vara till hjälp exempelvis för advokatsamfund som strävar efter att etablera sitt oberoende i Europas nya demokratier.
 5. Förhoppningen är att denna stadga kommer att öka förståelsen bland advokater, beslutsfattare och allmänheten om vikten av advokatens roll i samhället, och för det sätt på vilket de principer som reglerar advokat kåren stöder denna roll.
 6. Advokatens roll, oavsett om han eller hon har anlitats av en privatperson, ett företag eller staten, är att vara klientens betrodda rådgivare och företrädare, i egenskap av yrkesman som respekteras av tredje man, och som en oumbärlig aktör i en rättvis rättstillämpning. Genom att förkroppsliga alla dessa faktorer uppfyller den advokat som troget tjänar sin klients intressen och skyddar klientens rättigheter också advokatens funktion i samhället . vilken är att förebygga och förhindra konflikter, att se till att konflikter löses i enlighet med erkända principer i civilrätt, offentlig rätt och straffrätt, att med vederbörlig hänsyn till rättigheter och intressen befordra rättens utveckling, samt att försvara frihet, rättvisa och rättssäkerhet.
 7. CCBE förlitar sig på att domare, lagstiftare, regeringar och internationella organisationer tillsammans med advokatsamfunden kommer att sträva efter att upprätthålla de principer som fastslås i denna stadga.
 8. Stadgan inleds med ett utdrag ur ingressen till reglerna om god advokatsed för europeiska advokater, däribland hävdandet att
+respekt för advokatens yrkesfunktion är en oumbärlig förutsättning för rättsstaten och ett demokratiskt samhälle+
- Rättssäkerheten är nära förknippad med demokrati såsom detta begrepp för närvarande uppfattas i Europa.
9. Stadgans inledande stycke hävdar att de stadgans principer är oumbärliga för korrekt rättsskipning, tillgång till rättslig prövning och rätten till en rättvis rättegång, i enlighet med kraven i den europeiska konventionen för de mänskliga rättigheterna. Advokaterna och deras advokatsamfund

kommer att fortsätta att gå i bräschen för dessa rättigheter, såväl i Europas nya demokratier som i de mer etablerade demokratier där sådana rättigheter kan vara hotade.

Princip a . advokatens oberoende och advokatens frihet att driva klientens sak:

En advokat måste vara fri . politiskt, ekonomiskt och intellektuellt . i sin verksamhet med att ge råd till och företräda klienten. Detta innebär att advokaten måste vara oberoende av staten och andra mäktiga intressen och inte får låta sitt oberoende komprometteras av otillbörliga påtryckningar från affärsrelationer. Advokaten måste även förbli oberoende av sin egen klient för att advokaten skall kunna åtnjuta förtroende hos tredje man och domstol. Faktiskt kan kvaliteten på advokatens arbete inte säkerställas utan detta oberoende från klienten. Advokatens medlemskap i en fri yrkeskår och den auktoritet som härrör från detta medlemskap bidrar till att upprätthålla oberoendet, och även advokatsamfundet måste spela en viktig roll i att bidra till att säkerställa advokatens oberoende. Självreglering av yrket ses som nödvändigt för att stödja den enskilde advokatens oberoende. Det är värt att märka att advokater i ofria samhällen förhindras från att driva sina klienters sak och kan fängslas eller dödas för att de försöker göra det.

Princip b . advokatens rätt och skyldighet att bevara klienternas angelägenheter konfidentiella och att respektera den yrkesmässiga tystnadsplikten:

Det är en kärnegenskap i advokatens funktion att klienten för honom eller henne berättar saker som klienten inte skulle berätta för andra . de intimaste personliga detaljer eller de värdefullaste företagshemligheter . och att advokaten skall kunna ta emot annan information med tystnadsplikt. Förtroende förutsätter en säkerställd tystnadsplikt. Stadgan betonar denna princip dubbla natur . att iaktta tystnadsplikten är inte bara advokatens plikt . det är en grundläggande mänsklig rättighet för klienten. Reglerna om advokats tystnadsplikt förbjuder att kommunikation mellan advokat och klient används mot klienten. I vissa rättssystem anses rätten till tystnadsplikt tillhöra klienten ensam, medan i andra rättssystem den yrkesmässiga tystnadsplikten anses kräva även att advokaten från sin egen klient hemlighåller kommunikationer från motpartens advokat som har meddelats på grundval av sekretess. Princip b omfattar alla dessa sammanhängande koncept . advokatsekretess, sekretess och yrkesmässig tystnadsplikt. Advokatens plikt gentemot klienten kvarstår även sedan advokatens uppdrag har upphört.

Princip c . undvikande av intressekonflikter, vare sig mellan olika klienter eller mellan klient och advokat:

För att en advokat skall kunna utöva sitt yrke på ett tillbörligt sätt måste han eller hon undvika intressekonflikter. Följaktligen får en advokat inte företräda två klienter i samma ärende om det föreligger en konflikt eller risk för konflikt mellan dessa klienters intressen. Likaså måste en advokat avstå från att företräda en ny klient om advokaten besitter hemlig information som har erhållits från en annan nuvarande eller tidigare klient. Inte heller får en advokat åta sig att företräda en ny klient om det föreligger en intressekonflikt mellan klienten och advokaten. Om en intressekonflikt uppstår under tiden då en advokat företräder en klient måste advokaten frånträda uppdraget. Det framgår att denna princip är nära förknippad med principerna b (tystnadsplikt), a (oberoende) samt e (lojalitet).

Princip d . advokatkårens värdighet och ära, samt den enskilde advokatens integritet och goda rykte:

För att åtnjuta förtroende hos klient, tredje man, domstol och staten, måste advokaten visa sig värdig detta förtroende. Detta åstadkoms genom medlemskap i en värdig yrkeskår; härav följer att advokaten inte får göra något som skadar vare sig hans eller hennes eget rykte eller yrkeskårens rykte som helhet och allmänhetens förtroende för yrkeskåren. Detta innebär inte att advokaten måste vara perfekt som individ, men det innebär att han eller hon inte får inlåta sig i vanhedrande beteende, vare sig i sin yrkesutövning eller i annan affärsverksamhet eller ens i sitt privatliv, av ett slag som är ägnat att vanära yrkeskåren. Vanhedrande beteende kan leda till sanktioner, däribland i de allvarligaste fallen uteslutning ur yrkeskåren.

Princip e . lojalitet mot klienten:

Lojaliteten mot klienten är en kärnegenskap i advokatens roll. Klienten måste kunna lita på advokaten som rådgivare och företrädare. För att vara lojal mot klienten, måste advokaten vara oberoende (se princip a), måste undvika intressekonflikter (se princip c) och måste bevara tystnadsplikten i fråga om klientens förtroenden (se princip b). Några av de svåraste problemen som rör god advokatsed uppstår i gränssnittet mellan principen om lojalitet mot klienten och de principer som fastslår advokatens mer vittomfattande plikter . princip d (värdighet och ära), princip h (respekt för yrkeskolleger) och i synnerhet princip i (respekt för rättssäkerhet och rättvis rättsskipning). När advokaten hanterar sådana frågor måste han eller hon göra klart för klienten att advokaten inte kan kompromettera sina plikter mot domstol och rättsskipning för att göra en ohederlig framställning på klientens vägnar.

Princip f . skäligen behandling av klienter med avseende på arvoden:

En advokats arvode skall till fullo redovisas för klienten och skall vara rimligt och skäligt samt skall stå i överensstämmelse med lag och yrkesregler som omfattar advokaten. Fastän yrkesregler (och princip c i denna stadga) betonar vikten av att undvika intressekonflikter mellan advokat och klient, förefaller frågan om advokatens arvoden innebära en inneboende fara för en sådan konflikt. Följaktligen föreskriver principen yrkesmässig reglering för att se till att klienten inte överdebiteras.

Princip g . advokatens yrkeskompetens:

Det är självklart att advokaten inte effektivt kan ge råd till eller företräda klienten såvida inte advokaten har lämplig yrkesutbildning. Nyligen har professionell vidareutbildning fått ökad betydelse som svar på den snabba förändringstakten vad avser såväl lag och praxis som den tekniska och ekonomiska miljön. Yrkesregler betonar ofta att en advokat inte får åta sig ett uppdrag som han eller hon inte är kompetent att handlägga.

Princip h . respekt för yrkeskolleger:

Denna princip innebär mer än att hävda behovet av hövlighet . även om också detta är viktigt i de högst känsliga och högst stridiga frågor som advokater ofta är inblandade i på sina respektive klienters vägnar. Principen har att göra med advokatens roll som en mellanman, vilken man kan förlita sig på talar sanning, följer regler om god advokatsed och håller sina löften. Korrekt rättskipning kräver att advokater uppträder med respekt för varandra så att tvister kan lösas på ett civiliserat sätt. På motsvarande sätt måste det vara i allmänhetens intresse att advokater handlar i god tro gentemot varandra och inte ägnar sig åt att vilseleda. Ömsesidig respekt mellan yrkeskolleger underlättar korrekt rättskipning, bidrar till samförståndslösningar av tvister och är i klientens intresse.

Princip i . respekt för rättssäkerhet och rättvis rättskipning:

Vi har beskrivit en del av advokatens roll som att delta i en rättvis rättskipning. Samma idé uttrycks ibland genom att advokaten beskrivs som en ~~domstolstjänsteman~~ eller en ~~justitieminister~~. En advokat får aldrig medvetet lämna falska eller vilseledande upplysningar till domstol, och en advokat får inte heller någonsin ljuga för tredje man i sin yrkesverksamhet. Dessa förbud kan ofta stå i motsatsställning till de omedelbara intressena hos advokatens klient, och hanteringen av denna skenbara konflikt mellan klientens och rättvisans respektive intressen innebär grannliga problem som advokaten är yrkesutbildad i att lösa. Advokaten har rätt till biträde från sitt advokatsamfund med sådana problem. Men ytterst sett kan advokaten endast framgångsrikt företräda sin klient om domstolar och tredje man kan förlita sig på advokaten som betrodd mellanman och som aktör i en rättvis rättskipning.

Princip j . advokatkårens självreglering:

Det är ett kännetecken för ofria samhällen att staten, antingen öppet eller i det fördolda, styr advokatkåren och advokaters verksamhet. De flesta europeiska advokatkårer företer en kombination av statlig reglering och självreglering. I många fall erkänner staten vikten av kärnprinciperna och använder lagstiftning för att stödja dem . exempelvis genom att ge lagstadgat stöd åt tystnadsplikten eller genom att ge advokatsamfund lagstadgad behörighet att utfärda yrkesregler. CCBE är övertygat om att endast ett starkt inslag av självreglering kan säkerställa advokaternas yrkesmässiga oberoende gentemot staten, och att det utan ett säkerställt oberoende är omöjligt för advokater att uppfylla sin yrkesroll och rättsliga roll.